

Els termes correlatius

Són diversos els termes gramaticals —normalment adverbis i conjuncions— que s'usen sovint correlativament, és a dir, indicant una relació mútua o recíproca entre dos elements d'una oració. Hom sol atribuir als conjunts que formen aquests termes correlatius la categoria de locucions i, en fer-ne esment explícit, escriure'ls separats per punts suspensius: *ni...ni, ja...ja, així...com*, etc.

És freqüent que la correlació entre dos elements d'una oració que estableix un d'aquests conjunts a què ens referim, s'efectuï en funció d'un altre membre o element de frase, que ha de restar, per tant, extern a aquesta correlació, ja que resulta afectat pels dos elements correlatius. És, doncs, un error de redacció que cal evitar, de confondre aquest element principal amb un dels que componen o formen la correlació.

Observem sovint exemples d'aquesta redacció errònia a què ens referim amb els termes correlatius *tant... com*. Podem dir, *Les seves idees, tant estètiques com polítiques, eren antiquades* o bé *Tant les seves idees estètiques com les seves idees polítiques eren antiquades*, en què, en tots dos casos, els elements entre els quals s'ha establert una correlació per mitjà dels termes *tant... com* es refereixen a

un membre de l'oració extern a aquesta correlació, *les seves idees* en el primer cas, i *eren antiquades*, en el segon. Hi ha qui, però, adopta, per expressar aquesta idea, la construcció següent: «Tant les seves idees estètiques com polítiques eren antiquades», en què el membre afectat pels dos elements correlatius —*les seves idees*— es troba indègudament integrat en la correlació.

Un fet anàleg s'esdevé amb els termes correlatius *no solament... sinó* (sovint amb el reforç de *també*). Quan diem *No solament és el més ric sinó també el més intel·ligent*, referim els dos elements correlatius al subjecte de l'oració, en aquest cas sobreentès, però extern, és clar, a la frase correlativa. Però si aquestes construccions comporten alhora una relació d'un altre tipus —per exemple, causal—, tampoc no manca qui les resol ampliant els elements compresos per la frase correlativa, com és ara l'exemple següent, «Fou no solament el candidat que va obtenir més vots perquè era el més conegut sinó també pels errors que van cometre els seus adversaris», que nosaltres no vacil·laríem a esmenar així: *Fou el candidat que va obtenir més vots, no solament perquè era el més conegut sinó també pels errors comesos pels seus adversaris*.

Albert Jané